

เพลงบุหลัน เถา

ประวัติ

เพลงชกมวย อัตร่า 2 ชั้นของเก่า ประเภทหน้าทับปรบไก่อ มี 2 ท่อน ท่อนละ 3 จังหวะ ใช้ในการแสดงละครนอก เพราะมีจังหวะน้อย ราวปลายรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ครุฑตัด ซึ่งเป็นครุฑร้องและมโหรีในบ้านสมเด็จพระเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุนนาค) ได้ปรับปรุงเพลง นี้เป็นอัตร่า 3 ชั้น ตั้งใหม่ว่า “เพลงบุหลัน” แต่ในการแต่งได้รวมเพลงชกมวยทั้ง 2 ท่อน ใช้ท่อน 1 และได้นำเพลงไปกลับท่อน 3 มาแก้ไขเสียงตกเสียงหนึ่งใช้เป็นท่อน 2

ต่อมาราว พ.ศ. 2475 พระเพลงไพเราะ (โสม สุวาทิต) ได้ตัดลงเป็นอัตร่า 2 ชั้นและชั้นเดียว ครอบเป็นเพลงเถาทางหนึ่งที่นิยมร้องกันอยู่เสมอ นอกจากเพลงบุหลันดังกล่าวแล้วยังมี อีก 2 ทางคือ ทางของหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ที่เรียกกันว่า “เพลงบุหลันทางวัน บูรพา” ทางหนึ่ง และทางของจางวางทั่ว พาทยโกศล ที่เรียกกันว่า “เพลงบุหลันทางวังบางขุน พรหม” อีกทางหนึ่ง ทั้ง 2 ทางเรียบเรียงขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2473 เพื่อใช้บรรเลงเป็นเพลงร้องในคราว จัดปีพาทย์ประชานว วโรกาสที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ากรมหลวงลพบุรีราเมศวร์ มีพระชันษาครบ 4 รอบ

บทร้อง

ครั้นคำสนชาราตรีกาล	จึงเผยม่านออกชมแสงบุหลัน
ทรงกลดหมดเมฆอยู่พรายพรรณ	แสงจันทร์จับแสงรถทรง
แสงโคมประทีปทองส่องสว่าง	กระจ่างจับพุ่มไม้ไพเราะหง
พวงพยอมหอมหวลล้าดวงดง	สายหยุดประยงค์โยทะกา
หอมกลิ่นกล้วยไม้ที่ใกล้ทาง	ตรัสบอกบาหยันพลางแล้วแลหา
ลมหวานอวลกลิ่นสุมาลย์มา	ระคนกลิ่นบุหงารำไป
เรไรจักจั่นสนั่นเสียง	เพราะเพียงคนตรีปีไลน
บุหร้องร้องพร้อมเพรียงไพเราะ	ฟังเพลินเจริญใจไปมา
เมื่อเอยเมื่อนั้น	ระเด่นมนตรีในกล้า
เป็นทัพหลังรั้งพลโยธา	เวลาคำคำนิ่งถึงเทวี
จึงปลอมแปลงเป็นอำมาตย์	ชวนพี่เลี้ยงราชทั้งสี่
ทรงสินธพชาติพาชี	ฝ่าพลมนตรีขึ้นมา